Մանզումէի Էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ վէրիլիպ, սէնէվի գըյմէթի Իսթանպօլ իչին 300 ղրուշ, վէ ալթը այլըղը 150, վէ Թաշրալար իչին բօսթա բարասը տախի իչինտէ օլարագ, սէնէվի գըյմէթի օթուզ ագճէ 250 վէ ալթը այլըղը տախի 125 ղրշ. տըր:
Վէ պէհէր նիւսխէսի 50 փարայա սաթըլմագտա տըր:

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻՒ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իլանաթըն պէհէր սաթըր իչին պիրինճի սէֆասա 3, իքինճի սէֆասա 2, վէ իւչիւնճի վէ սայիր սէֆալար իչին 1 էր ղրշ. ալընաճագ տըր:
Մէքթուպ վէ սայիրէ Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 467 նիւմէրօլու խանէտէ ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏ Թապխանէսինտէ Կարապէտ Ե. Փանոսեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր:

ՊԷՇԻՆՃԻ ՍԷՆԷ   ١٢٨٧ ՐԱՄԱԶԱՆ ٢١   1870 ԴԷԿՏԷՄԲԷՐ 2 ՉԱՐՇԷՄԲԻՀ ԱԽՇԱՄ   ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԴԷԿՏԷՄԲԷՐ 14   ՆԻՒՄԷՐՕ 1427

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, 2 ԴԷԿՏԷՄԲԷՐ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՆԱՂՄԱ ՎԷ ՄԷՐՀԱՄԷԹՍԻԶԼԻՔ

Ֆրանսա էհալիէթլէթլէրինտէ Թապ ու նէչր օլունան ղազէթալար, հէր կիւն, Բրուսիալըլար Թարաֆընտան իճրա օլունմագտա օլան հէնիզ վահշիլիքլէր պիլտիրմէքտէ տիրլէր:

Սէն-Պրիէօքտէ Թապ ու նէչր օլունան Էնտէրանտան ղազէթասը, Պըրըթօն էհալէթի պէօլիւյիւնիւն ճէրրահը Թարաֆընտան իրսալ գըլընմըշ պիր մէքթուպ նէչր իյլէմիշ տիր. մէզքիւր մէքթուպուն պէհանընա նէզարէն, Տօշ ճիվարլարընտա Բրուսիալըլար Թարաֆընտան էսիր Թութուլմուշ օլան պաշը պօզուգլարըն հիւղպաշըսը Մ. Լարպալէթի տահգլարընտան ասըլմըշ տըր:

Բրուսիալըլար, մէրգումուն գարնընը աչըպ, վիւճուտինի իսէ, պիր նիշանկեահ իյլէմիշլէր տիր, չիւնքի քի հէր պիր Բրուսիալը ասկէր, մէրգումուն, պաշըն պաճագլարընը, վէ պաշըն տախի գօլլարընը նիշանկեահ իտիպ, իւզէրինէ Թիւֆէնք աթմըշլար տըր: Բրուսիալըլար, սայիր պիր մահալլտէ տախի, պէտպախթ պիր կէօնիւլիւնիւն գարըսընը իլէ չօճուգունու գըլըճտան կէչիրմիշլէր տիր:

Տիկէր Թարաֆտան Իւնիօն նամ ղազէթանըն չու վէճհ իլէ եազըլմըշ տըր:

«Ապօնէլէրիմիզտէն պիրիսի, Շաթօտիւն եազընլարընտա վագը Վարիզ վէ Սիվրի գարիէլէրինտէ տիւշմէն Թարաֆընտան իճրա օլունան պարպարըլըգլար հագգընտա պիզլէրէ աթիտէքի Թաֆսիլի մալիւմաթլարը վէրմիշ տիր:

Վարիզ վէ Սիվրի ճիվարլարընտա, Նօյէմպրի 11 տէ իլք տէֆա կէօրիւնտիւքլէրինտէ, Բրուսիալըլար իւզէրինէ պիր գաչ Թիւֆէնք պօշաթըլմըշ իտի. Նօյ. 16 ընճը բազար կիւնիւ, եանի պէշ կիւն սօնրա, 3-400 նէֆէր Բրուսիալըլարըն, Թօբլար իլէ պէրապէր Վարիզ վէ Սիվրիէէ տօղրու իլէրլէտիքլէրինի կէօրտիւք. պունլար մէզքիւր պէտպախթ մահէլլէրէ վասըլ օլտուգլարընտա, անլէրի իհաթա իյլէտիլէր վէ ինզար սուրէթի իլէ Թէնպիհ իթմէքսիզին, պաշլատըլար եազմուր կիպի կիւլլէ եաղտըրմաղա. կիւլլէլէր հէր չէյի պիր տագըգատա աթէշէ վէրտիլէր: Սէքէնէլէր տէհշէթէ կիրիֆթար օլարագ, հէր Թարաֆտան գաչըպ գուրթուլմագտա, գատընլար վէ չօճուգլար, իչիտէնլէրին եիւրէյինի բարէ բարչէ իտէր սուրէթտէ պաղըրըշըպ ֆիղան իթմէքտէ իտիլէր. ճէլլատլար բուսունեա կիրէրէք, տիչարը չըգըպ գաչմագ իսթէեէնլէրի Թիւֆէնկէ Թութարլար իտի:

Բրուսիալըլար, օրմանլարտա կէյիք վէ ճէյրան կիպի հայվանլարըն էթրաֆը նէ սուրէթլէ գուշատըլըր իսէ, էօյլէճէ սէքէնէլէրի քէնտի գարիէլէրինտէ գուշատըլար իտի. աթէշին իչինտէ եանմամագ իչին կիւլլէլէրէ գարշը գօյմագ լազըմ կէլիր իտի. պիր չօգ ատամլար, 4-5 գուրշունլա վուրուլմուշլար տըր:

Պուկրամ իսմինտէ ատամըն պիրիսի, պիր չօգ գուրշունլա վուրուլուպ, ճանընը Թէսլիմ իտէճէք իտի. գարըսը, գօճասընըն չու հալինի կէօրիւպ, սօն տէֆա օլարագ վէտալաշմագ իչին գօշարագ կէլտի վէ գօճասընա սարըլտը. պիրտէ Բրուսիալըլար մէրզումէնին գարնընա գըլըճը սապլաեըպ, գօճասընըն իւզէրինէ սէրտիլէր: Տիկէր պիր գատըն տախի չօճուղու գուճաղընտա օլարագ գաչմագտա իքէն էօլտիւրիւլմիւշ վէ հէնիւզ եաշամագտա օլան չօճուղ, պիր գաչ սաաթ սօնրա, վալիտէսինին լաշըսի իւզէրինտէն գալտըրըլմըշ տըր:

Մէզքիւր իքի գասապալարտա, Վարիզին քիլիսէսինտէն մաատա, սայիր քեաֆֆէյի պինալար խարապ իտիլմիշ տիր: Մէրզումուն սէֆիլլէր, հիչ պիր Թարաֆտան եարտըմա կէլէմէյէճէկլէրի իչին սօնունտա գատար մէզքիւր մէնզարէտէ հազըր պուլունմուշլար վէ ֆէրտասը կիւնիւ, պիրինճի եանկընտա խարապ օլմաեան պինալարը հէնիւզէն աթէշէ վէրտիլէր, վէ վիրանէլէրտէքի տուվարլարը, էսիրլէրէ եըգտըրթըրլար: Ֆիւլ վէ վիրանէ եըղընթըլարը իչինտէ եալընըզ քիլիսէ գալմըշ տըր:

—Բարիստէ Թապ ու նէչր օլունան Բաթրի ղազէթասը, զիրաաթ նազըրընըն պիր գարարնամէսինի նէչր իյլէմիշ տիր. մէզքիւր գարարնամէտէն անլաշըլտըղընա նէզարէն, 1870 սէնէսի Նօյէմբր 12 սինտէն պաշլաեարագ, իհթիեաճաթը մահէլլիեէէ Թախսիս օլունան քեաֆֆէյի պարկիր, գաթըր վէ էշէքլէր, եալընըզ հիւքիւմէթ Թարաֆընտան սաթըն ալընըպ, հիւքիւմէթ տախի անլէրին քիլօկրամընը ճէնսլէրինէ կէօրէ 50-90 սանթիմտէն Թէէտիյէ իտէճէք տիր: Իհթիեաճաթը մահէլլիեէէ Թախսիս օլունան պարկիր, գաթըր վէ էշէքլէրին էթի հէր կիւն, սէքէնէլէրին մըգտարընա կէօրէ, Բարիսին 20 գըթա չէհիր էմանէթլէրինէ Թագսիմ իյլէմէքտէ տիր:

Բրուսիալըլար Բարիս էօնիւնէ վասըլ օլտուգլարընտա, չէհրի մէզքիւրտէ օլտուաթլարը տախիլտէ օլտուղու հալտէ եիւզ պինտէն զիեատէ աթ պուլունմագտա իտի: Օլ վագըթտան պէրու, օթուզ պինէ եագըն աթ քէսիլմիշ տիր: Տիմտի քի Բարիստէ հէնուզ 70 պին րէս պարկիր պուլունմագտա տըր:

Հիսապ օլունտուղունա նէզարէն Բարիստէ մէվճուտ պուլունան աթ էթի իւչ այ տահա քիֆաեէթ իտէր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տիւնքի չըգարըլան Լէվընթ Հէրըլտ ղազէթասընտա չու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր:

Ֆար տիւ Պօսֆօր ղազէթասը տիւն ախշամ Վիէննատան քէշիտէ օլունմուշ պիր Թէլէկրաֆ նէչր իյլէմիշ տիր. մէզքիւր Թէլէկրաֆ, Լօնտրատաքի Միւճթէմէայի Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Մօթլէյին կէրի չաղըրըլմըշ օլտուղունու պիլտիրմէքտէ իտի: Միւմաիլէյհ սէֆիրին կէրի չաղըրըլմասը խապէրի, քի էհալիմիզին էքսէր գըսմը, մէզքիւր ղազէթանըն պիլտիրտիկի կիպի, Ալապամա վէ Գանատա մէսէլէլէրինին պաշ կէօսթէրմիշ օլմալարընըն պիր նէթիճէսի տիր տէյի զանն իթմիշ տիր, Պօրսամըզ իւզէրինէ ֆէնա Թէէսիր իթմիշ վէ ֆօնտօլար պու սապապ տախի տիւնքի կիւն կէօրտիւքլէրի Թէէսսիրին Թահթընտա գալմըշլար տըր:

Պու տէֆա տախի քէնտի տօրզագըլըզ վէ ումումըն բօլիթիգա իչլէրի հագգընտա տէրքեար օլան ճէհալէթլէրինէ գուրպան կիթմիշ օլտուգլարընը պիլտիրէրէք, ֆօնտաճըլարըմըզըն եիւրէքլէրինի Թէսկին իտէպիլիրիզ տէյի զանն իտէրիզ: Մ. Մօթլէյին կէրի չաղըրըլմասը, Ինկիլթէրրա իլէ Միւճթէմէայի Ամէրիգա պէյնինտէ ճէրէեան իտէն միւնասէպաթըն չիմտիքի հալինէ համլ օլունմամալը, իլլա քեամիլէն մախսուս սէպէպլէրէ համլ օլունմալը տըր:

Լօնտրատաքի Ամէրիգա սէֆիրինին, Կըրանթ իլէ միւնասէպաթը չախսիեէսի հէր վագըթտան զիեատէ պու կիւնքի կիւն ղալէթ տօսթանէ սուրէթտէ տիր. Մ. Մօթլէյ, աթըը այտան պէրու, իսթիֆա իթմէք արզուսինտէ պուլունմագտա օլտուղունու պիլտիրմիշ վէ հաթթա իքի տէֆա իսթիֆասընը Ամէրիգա րէյիսինէ եօլլամըշ տըր. Մ. Կըրանթ տախի իքի տէֆաասընտա միւչարիլէյհ սէֆիրին եէրինէ կէչէճէք ատամ նասպ իյլէմիշ, լաքին նասպ օլունան ատամլար, էնվայի սէպէպլէրէ մէպնի, մէզքիւր մէմուրիյէթի գապուլ իյլէմէմիշլէր տիր:

Մէզքիւր վագալար մուվաճէհէսինտէ, Մ. Մօթլէյ, իսթիֆասը գապուլ օլունտուն տէյի խապար իյլէմիշ վէ րէյիս տախի մէզքիւր իսթիֆայը գապուլ էյլէտիկինտէն, Լօնտրատաքի Ամէրիգա սէֆիրի Նիւ Եօրգա ավտէթ իյլէմէքտէ վէ հէնի պիր սէֆիր նասպ օլունճաեատագ, Լօնտրատաքի Ամէրիգա սէֆարէթխանէսի պիր մասլահաթկիւզար Թարաֆընտան իտարէ օլունաճագ տըր:

Բիհաճամըզըն հավատան նէմ գարան էֆքեարլարըն, գաթէն, Ինկիլթէրրա իլէ Միւճթէմէայի Ամէրիգա պէյնինտէ գաթի մուխասամէթ ատտ իյլէտիքլէրի պիր վագա իչին տուշտան իպարէթ պուլունմագտա տըր:

—Ֆրանսանըն Մուվագգաթ Հիւքիւմէթինէ պիր Թօբ պաթէրեասը հէտիյէ իթմէք իւզրէ Իսթանպօլտա Թօբլանան ագճէ, չօղալմագտա տըր: Եալընըզ Մ. Թուպինի 400 ատէտ Ինկիլիզ լիրասը վէրմիշ տիր:

—Տիւնքի կիւն Սատրազամ հազրէթլէրի, սէֆիրլէրէ վէ վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթընա միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ իյլէմիշ տիր:

—Պու կիւնքի Լա Թիւրքիտէ օգունտուղունա նէզարէն, Ալիրին պաշ ապլարը, Եէմէնտէ վագը Հօտէյտահ չէհրինի զապթ իյլէմիշլէր տիր: Շէհրի մէզքիւր վալիսի Ալի փաշա հազրէթլէրի, ասըլար Թարաֆընտան էսիր Թութուլմուշ տուր:

—Եէնի տէմիր քէօբրիւ, տիւնքի կիւն եէրինէ վազ իտիլմէյէ պաշլամըշ տըր: Մէզքիւր քէօբրիւ, Գարա-քէօյ ճատտէսինին զէմինինտէն եիւքսէք պուլունտուղու միւնասէպէթ իտիլմիշ տիր:

—Սագըզ Բըրէզլավա մէրխասասը Վէնիամին նամ Բում բիսկոպոսու իչ պու բազար իրթէսի կիւնիւ էօյլէնտէն սօնրա Թաթվիլատա վագը խանէսինէ կիթմէք իւզրէ քիլիսէտէն տիչարը չըգտըղը վագըթ ֆիւճաէթէն վէֆաթ իյլէմիշ տիր:

—Ձէրքէզին պիրի, Սուլաստէ-էլ-էֆքեար նամ օսմանլը ղազէթասընա պիր մէքթուպ եազարագ, չու սօն կիւնլէրտէ Ձէրքէզ բուէպլարընտան պաղըլարընըն, Բուսիա էլէ պիր մուհարէպէ վուգուինտէ Ձէրքէզլէրտէն իպարէթ պիր կէօնիւլլիւ պէօլիւքիւ Թէշքիլի իթմէք էհէմմիեէթի իւզէրինէ մէչվէրէթ իյլէմէք իչին պիր մէճլիս ագտ իյլէմիշ օլտուգլարընը պիլտիրմիշ տիր: Մէրզումուն բուէպասըլար, պունուն իչին Պապը ալեեէ պիր իսթիտանամէ Թագտիմ իթմէք վէ հալէթլէրտէ պուլունան վաթանտաշլարը իլէ մէքթուպլաշմագ նիեէթինտէ պուլունմագտա իմիշլէր:

—Կիրիտ ղազէթասընըն պէհանընա նէզարէն, հիւքիւմէթի սէնիյէ Կիրիտ ճէզիրէսինին Միւսլիւման սէքէնէլէրինին սիլահ ալըմ կէրիեէտէն մուաֆ օլտուգլարընը կէօրէրէք, ճէզիրէյի մէզքիւրէնին խըրիսթիեանլարընը, տէյիլ եալընըզ պէտէլիյէ վէրկիսինտէն ազատ իյլէմիշ, հաթթա, մէզքիւր վէրկիտէն պագայի օլարագ Թահսիլ օլունմամըշ օլան 5,203 քիսէ ագճէյի պախշ իյլէմիշ տիր:

—Թիճարէթ մահքէմէլէրի հուզուրունտա րուեէթ օլունան մուհաքէմէլէրին մէսարիֆաթը իչին պու կիւնէ տէք նիւզոտէ 1 ղրշ. ալընըր վէ միւպաշըր խարճը իսէ, սահիպ իսթիտա էճնէպի Թէպաասը օլտուղունտա նիւզոտէ 2 ղրշ. իտի: Օսմանլը Թէպաասը մուհաքէմէ մէսարիֆաթը իչին նիւզոտէ իքի վէ միւպաշըր խարճը իչին իսէ նիւզոտէ պիր ղուրուշ Թէէտիյէ իյլէմէքէ մէճպուր պուլունմագտա իտիլէր: Սատրազամ հազրէթլէրինին, չապան 26 Թարիխլի պիր գըթա էմիրնամէսի, պունտան պէօյլէ Թէպաալար տախի, էճնէպիլէր կիպի, մուհաքէմէ մէսարիֆաթը իչին նիւզոտէ 1 վէ միւպաշըր խարճը իչին տախի նիւզոտէ իքի Թէէտիյէ իյլէսինլէր իչին, չէրի մէհքէմէլէրինտէն մաատա, սայիր քեաֆֆէյի մէհքէմէլէրէ էմր իյլէմիշ տիր:

—Լա Թիւրքի ղազէթասը, Բուսիա մէսէլէսի իւզէրինէ ագտ իտիլէճէք օլան Գօնֆէրանս, այնի ֆուրսաթ ատտ իտիլէրէք, մէմալիքի Օսմանիէէտէ պուլունան էճնէպիլէրին իմթիեազլարը հագգընտա օլան ահտնամէլէրին պօզուլմասընը մաթլուպ իթմէքլիկի նասիհաթ իյլէմիշ օլտուղունտան, Լէվընթ Հէրըլտ ղազէթասը պունա ճէվապ վիրէրէք, տէր քի, իտարէյի տախիլիեէտէ հալէա չօգ գուսուրլարըմըզ պուլունտուղունտան, պէօյլէ պիր սըրատա, Բուսիաեա Գարա-տէնիզտէ միւսաատէլէր իտիլմէսինէ մուգապէլէթէն մէզքիւր ահտնամէլէրին պօզուլմասը մաթլուպ իտիլտիքտէ, պիհուտէ եէրտէ, իտարէյի տախիլիեէմիզ իւզէրինէ էճնէպինին գըրիթիգասը տավէթ իտիլմիշ օլաճագ տըր, վէ էմրի պասիրէթ էօյլէ նասիհաթ իտէր քի, մէզքիւր Գօնֆէրանստա, միւմքին մէրթէպէ, Շարգ մէսէլէսինին եաքըլմամասընա տիգգաթ իտիլմին:

ՐԷՍԻՄԼԷՐԻՆ ԻԶԶԱՀԱԹԸ

1. Վօրթ մուհարէպէսինտէ Բրուսիալը ավճը ասկէրլէրինին Թուրքօսլար իւզէրինէ հիւճում իթմէլէրի:

2. Վիլլիէնպուրկ մուհարէպէսինտէ Պավիէրա բիատէ ասաքիրի իլէ Թուրքօսլար վէ Զուավլար պէյնինտէ վագը օլան գավղա:

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

Գրալ Թարաֆընտան գրալիչաեա իրսալ գըլընան Թէլէկրաֆ տըր:

Պէրլին 13 դեկտ.

Վէրսայլ 12 դեկտեմբր: Պօժանսի ճիվարլարընտա Թամ տէօրթ կիւն միւտարէպէ օլտուղտան սօնրա տիւշմէն, պու կիւն աճէլէ իլէ Պլօա վէ Թուրա տօղրու կէրի չէքիլտի, չիւբհէսիզ Թարաֆընտան չօգ ատամ Թէլէֆ օլմուշ օլտուղու իչին, Թէլէֆիատըմըզ բէք աղ տըր:

Պիր չօգ օրտու գաչկընլարը, էօնտէ պուլունան խաթթլարըմըզա կէլիպ Թէսլիմ օլմագտա տըրլար, պիր Թագըմ Կարտ Մօպիլ ասկէրլէրի Թիւֆէնկլէրինի վէ օրտուլարընը պըրագըպ խանէլէրինէ ավտէթ իյլէմէքտէ տիրլէր, լաքին պունուն իլէ պէրապէր, հէնուզ քիֆաեէթ իտէճէք գատար Կարտ Մօպիլ ասկէրի վար տըր:

Մօնմէտի Թօբա Թութուլմաեա պաշլատը: Ֆալցպուրկ Թէսլիմ օլտու:

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լօնտ- 13 դեկտեմբեր

Էօհամը ումումիյէ. աչըլ	44 1/2
» » գապ.	44 3/8
Եէնի Օսմ. իսթիգ. աչըլ.	50 5/8
Իթալեա ֆօն. աչըլ.	55 5/8
Ֆըր. ֆօն.	52 5/8

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ
ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԽՕԼՏԱ, ԹՕՓԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ
ԳԻՐԱՅԷՐԼԻՔ ՆԱՐՍԷԼԷՆՏԷ ՆԻՒՄԷՐՕ 467

[2.] LA BATAILLE DE WOERTH: TURCOS ATTAQUÉS PAR DES CHASSEURS PRUSSIENS.

[3.] LA BATAILLE DE WEISSENBURG: COMBAT D'INFANTERIE BAVAROISE AVEC DES TURCOS ET ZOUAVES.